

Ei ole muutunud

- PRÕK/GRÕK üldosa
- Ainete maht klassiti ja kursuseti

Peamised uuendused:

- Õpitulemused kooliastmete lõpul on üldistatud ja omavahel seotud ning kasvava raskusastmega;
- Ainesisu on VV määrusest väljas ja esitatakse õppeprotsesside kirjeldustes;
- Suurem rõhk õpitulemustes on oskuste arendamisele, st teadmisi laiendatakse koos oskuste arendamisega;
- Õpitulemuste sõnastuse kaudu suurema isikliku vastutuse panemine õppijale;
- Ainedidaktiliste põhimõtete rõhutamine;
- Hindamises tuuakse sisse diagnostilise hindamise põhimõtte, varem oli ainult kujundav ja kokkuvõttev hindamine;
- Õppekeskkonna all vaadeldakse koos füüsilist, sotsiaalset ja vaimset õppekeskkonda, varem ainult füüsiline õppekeskkond.

PÕHIKOO

Ajakohastatud	Kehtiv
Valdkonnapädevus – isiklik vastutus, sõnastuslikud muudatused 4) valdab infootsimise meetodeid, hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust ja teabe sisu; väärtustab teaduspõhist maailmapilti ja kujundab enda seisukoha; 5) aktsepteerib inimeste individuaalseid erinevusi, kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, suhtub neisse sallivalt, kui need pole inimväärikust alandavad või inimsusevastased; 6) tunnetab oma rolli Eesti kultuuripärandi hoidja ja kandjana, väärtustab inimkonna kultuuripärandit ja aktsepteerib kultuurierinevusi;	Valdkonnapädevus 1.1.Sotsiaalsed õpetamise eesmärgid 1) mõistab ühiskonnas toimuvate muutuste põhjusi ja tagajärgi; 5) tunneb lihtsamaid uurimismeetodeid ja kasutab neist mõnda õppes; 6) teadvustab kultuurilist eripära ning suhtub lugupidavalt individuaalsetesse, kultuurilistesse ja maailmavaatelistesse erinevustesse juhul, kui need pole inimväärikust alandavad; 7) käitub üldtunnustatud sotsiaalsete normide ja suhtlemistavade järgi, mis aitavad toime tulla eakaaslaste hulgas, perekonnas, kogukonnas ning ühiskonnas, väärtustades neid;

Ajakohastatud ÕK: 2.1.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud (kopeeritud õpetajatele selgitamiseks, mis on ootused pädevustele eri kooliastmetel, mil moel on pädevused seostatud ja millist pädevuse keerukust eri kooliastmetel eeldatakse)

2011 ÕK Õppe- ja kasvatusesmärgid

I kooliaste	II kooliaste	III kooliaste
1. Näitab Eesti Vabariigi ja oma kodukoha asukohta kaardil, tunneb Eesti ja kodukoha sümbolikat, olulisi inimesi ja paiku. 2. Väärtustab enda ja kaaslaste huvisid ning positiivset suhtumist	1. Teab, et ühiskond mõjutab inimest tervikuna, sealhulgas ka tervisekäitumist ja suhtlemist. 2. Väärtustab inimeste positiivseid omadusi ning positiivset mõtlemist, mõistab inimeste individuaalseid	1. Teab, kuidas ühiskond mõjutab inimeste tervisekäitumist, suhtlemist ja õppimist. 2. Mõistab inimese arengut murde- ja noorukieas. 3. Teab, kuidas kujundada ja hoida positiivset suhtumist iseendasse.

iseendasse. 3. Mõistab õppimise tähtsust igapäevaelus hakkama saamisel ja tuleviku kavandamisel. 4. Teab, et inimeste õigustega kaasnevad kohustused. 5. Mõistab üldtunnustatud käitumishinnade ja seaduste järgimise vajalikkust. 6. Tunneb liiklusreegleid. 7. Teab erinevaid teabeallikaid, oskab leida infot ja teab, mille põhjal hinnata infoallikate usaldusväärsust. 8. Märkab inimeste erinevaid omadusi ja arvamusi. 9. Mõistab sõpruse ja koostöö väärtust ning üksteise eest hoolitsemise ja abistamise vajadust. 10. Teab, mis on vägivald. Mõistab, et vägivald ei ole lubatud ja oskab vajaduse korral abi leida. 11. Teab eesti rahvakombeid ja mõistab enda rolli kommete ja tavade hoidja ja kandjana. 12. Suhtub sallivalt Eestis elavate inimeste keelelistesse ja kultuurilistesse erinevustesse. 13. Oskab oma tervist hoida. 14. Teab tervist ohustavaid tegureid, tunneb ära ja oskab hoiduda või keelduda tervist ohustavatest olukordadest. 15. Oskab planeerida oma tegevusi ja väärtustab aktiivset vaba aja veetmist. 16. Oskab kasutada lihtsamaid esmaabivõtteid ja kutsuda vajaduse korral abi. 17. Teab raha teenimise, hoidmise ja kasutamise võimalusi, käitub teadliku ja säästliku tarbijana. 18. Mõistab keskkonna hoidmise tähtsust ja enda võimalusi selles.	erinevusi ja on erinevuste suhtes salliv. 3. Mõistab, et murdeea arengutempo on erinev, aktsepteerib oma kehalisi muutusi ja keha eest hoolitsemise vajalikkust. 4. On loov ja ettevõtlik. 5. On iseseisev otsustaja, seostab otsuseid tagajärgedega. Teab, et „ei“ ütlemine on võimalus seista oma õiguste eest. 6. Kirjeldab tõhusaid sotsiaalseid oskusi igapäevaelus. Väärtustab hoolivust, ausust, õiglust, vastutustunnet, üksteise abistamist, sõprust ja armastust vastastikuse toetuse ning usalduse allikatena. 7. Teab, millest suhtlemine koosneb, mõistab avatud suhtlemise eeliseid ja ohtusid ning järgib turvalise suhtlemise reegleid. 8. Mõistab, et konfliktid on osa elust, teab konfliktide võimalikke põhjusi ja tõhusaid lahendusviise, mõistab erinevate käitumisviiside tagajärgi. 9. Teab probleemide erinevaid lahendusviise ning mõistab koostegutsemise väärtust. 10. Mõistab meediast tulenevaid ohtusid oma käitumisele ja suhetele ning vastutust oma sõnade ja tegude eest. 11. Mõistab autoriõiguste järgimise vajalikkust. 12. Teab, kuidas leida usaldusväärseid terviseinfo allikaid, ja teab, kust terviseprobleemi korral abi küsida. 13. Väärtustab tervist, tervislikku eluviisi ja keskkonda ning mõistab eluviisi ja keskkonna mõju tervisele. 14. Teab, mis on riskikäitumine, teab riskikäitumist ennetavaid ja soodustavaid tegureid ja riskikäitumise mõju inimese tervisele. Mõistab enda valikute tagajärgi. 15. Mõistab uimastite tarbimisega kaasnevaid riske,	4. Väärtustab enese arendamise vajadust ja elukestvat õpet, mõistab oma võimalusi ja vastutust enda elutee kujundamisel. 5. On loov ja ettevõtlik. 6. Mõistab, et inimene on sotsiaalne olend, mõistab normide vajalikkust ühiselus. Väärtustab hoolivust, ausust, õiglust ja vastutustunnet aktiivse ühiskonnaliikmena. 7. Teab, et inimesed erinevad rahvuse, soo, vaimse ja füüsilise suutlikkuse ning vaadete ja usutunnistuste poolest; on erinevuste suhtes salliv. 8. Teab, et ühiskond kaitseb laste tervist ja heaolu seadustega. 9. Kasutab terviseinfo saamiseks teaduspõhiseid allikaid ja spetsialistide abi. 10. Väärtustab positiivseid suhteid, nende loomist ja hoidmist. Mõistab ja aktsepteerib inimliku läheduse erinevaid avaldumisviise. 11. Mõistab ja aktsepteerib seksuaalse arengu individuaalsust, seksuaalse identiteedi erinevaid avaldumisvorme ja seksuaalõigusi. 12. Mõistab füüsilise, vaimse ja sotsiaalse tervise vastastikust seost ja neid mõjutavaid tegureid. 13. Mõistab eluviisi, keskkonna ja pärilikkuse mõju tervisele ning tervisliku eluviisi ja turvalise käitumise tähtsust igapäevaelus. 14. Väärtustab partnerite vastutustundlikku käitumist seksuaalsuhetes. Oskab leida infot seksuaaltervist puudutavate küsimuste kohta.
---	---	--

	väärtustab tervislikku elu uimastiteta ja teeb tervislikke valikuid.	
--	--	--

AJALUGU

Uued rõhuasetused:

- Ajalooteadvus, ajalooline mõtlemine, ajalookultuur;
- Ajaloootetuse peamised taotlused (Seixase kuus põhimõtet);
- Erinevad tõlgendused ja nende asjakohasuse hindamine, relativismist hoidumine;
- Kultuuritundlikkus, tundlike teemade käsitlemine, mitmeperspektiivsus, sh postkolonialism,
- Suurem vabadus õppe korraldamisel gümnaasiumis: kursuste kaupa või erinevaid kursusi lõimides – erinevate näidislahenduste pakkumine.

Mõlemas õppekavas:

- Eesti teemade olulisus üldajaloo kontekstis põhikoolis: lähemalt kaugemale põhimõtte, seoste loomine, üksiknähtuste asetamine konteksti;
- Ajaloootetusega arendatavad oskused;
- Kriitilise mõtlemise kujundamine;
- Ajaloollikate analüüs, mitmeperspektiivsus, tõlgenduste asjakohasuse hindamine.

Ajakohastatud ÕK

2011 ÕK

Struktuuri erinevused

2.2.1. Õppeaine kirjeldus Ajaloootetamise käigus omandatakse pädevused, mis on vajalikud oma elu korraldamiseks ajalootetadvuse toel ühiskonnale omases ajaloolises kultuuris. Ajaloootetustus toetab ajaloolise mõtlemise kujunemist. Ajalooline mõtlemine tähendab suutlikkust märgata 1. tähenduslikkust ajaloo, 2. oskust kasutada esmaallikaid tõendusmaterjalina, 3. tunda ära muutusi ja ajalootetündmuste järjepidevust, 4. analüüsida põhjusi ja tagajärgi, 5. tajuda ajaloolist konteksti ja 6. mõista ajalooliste tõlgenduste eetilist mõõdet. ... minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva, nt kriisikollete olemust, Eesti ajaloo sõlmküsusi, Eesti iseseisvuse ning selle kaitsmise ning teisalt võõrvallutuste mõju erinevatel perioodidel. Õpitakse väärtustama kohalikku kultuuripärandit, inimeste iseotsustamise õigust ja vabadust, analüüsima eetilisi valikuid ja mõistma hukka agressiooni ja okupatsiooni ning kõiki inimsusevastaseid kuritegusi. Õpilased õpivad mõistma, et erinevast positsioonist vaadates võib minevikku tõlgendada erinevalt, õpivad eristama propagandistlikke tõlgendusi ja mõistavad, et kõik allikad ei ole võrdselt usaldusväärsed ning kõik tõlgendused ei ole asjakohased. 2.2.2. Kooliastme lõpuks taotletavad teadmised, oskused ja hoiakud II ja III KA võrdlev tabel	2.2.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid 2.1.2. Õppeaine kirjeldus 2.2.3. Õppe- ja kasvatusesmärgid II kooliastmes
2.2.3. Õpitulemused	2.2.4. Õpitulemused ja õppesisu II kooliastmes 2.2.4.1. Ajaloootetustus

II kooliastmes alustatakse ajalooõpinguid algõpetusest, mille raames õpitakse tundma ajaarvamist ja allikaid, tehakse tutvust ajalooündmuste, isikute ja eluoluga minevikus. Käsitletakse valitud näiteid muinas- ja vanaajast, vanadest idamaadest, Vana-Kreeka ja Vana-Rooma ajaloost. Järgneb õpitulemuste loend	Õpitulemused ja ainesisu suurte teemaplokkide kaupa
--	---

ÜHISKONNAÕPETUS

Kontseptsioon on sama. Kontsentriiline lähenemine. Eesmärk aktiivse ja vastutustundliku kodaniku kujundamine. Praktiline harjutamine, kuidas toimida kodanikuna kogukonnas, kodukohas, Eesis(9. kl) ja maailmakodanikuna (gümnaasium).

Rõhuasetused

- Praktilisus, sidumine kodukohaga, rahatarkus, ettevõtlikkus, aktiivsus ja vastutustundlikkus kodanikuna. Praktilised, elulised ülesanded, sidumine kodukohaga;
- Ühiskonnas aktualiseerunud teemad ja probleemid: rahatarkus, ettevõtlikkus, aktiivsus ja vastutustundlikkus kodanikuna;
- Üleilmastumine ja kestlik areng, maailmaharidus;
- Kommunikatsioon, infopädevus, infokriitilisus;
- Võrdsus ja võrdväärsus;
- Maailmahariduse, finantskirjaoskuse, ettevõtlikkuse pädevusmodelite integreerimine õppesse.

INIMESEÕPETUS

Kontsentriiline lähenemisviis. Teemad samad, rõhuasetused ainekavas on vastavalt muutustele ühiskonnas. Inimeseõpetuse eesmärk on toetada õpilase sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arengut, õppides tundma ennast, kujundama vastutustundlikult oma suhteid, olema terviseteadlik, aus, hooliv ja õiglane. Inimeseõpetuse kaudu kujundatakse esmased teadmised ja hoiakud sotsiaalsest võrdsusest, võrdväärsusest ning naiste ja meeste võrdõiguslikkusest.

Rõhuasetused:

- Enesekohased ja sotsiaalsed oskused;
- Tervisekäitumine ja tervise väärtustamine; füüsilise, vaimse ja sotsiaalse tervise vastastikused seosed;
- Riskikäitumine ja ennastkahjustav käitumine ning sõltuvus;
- Tõusetunud teemad ja probleemid: lähisuhtevägivald; sallivuse ja mõistmise kujundamine erineva seksuaalse orientatsiooni ja soolise identiteediga inimeste suhtes ning tunnustamine nende õigust võrdsele ja lugupidavale kohtlemisele;

TÜ koostatud pädevusmudel seksuaalkasvatuse teemade ja õpitulemuste kirjeldamiseks: aluseks Maailma Terviseorganisatsiooni (MTO) Euroopa seksuaalhariduse standarditest. 6 teemat: I. Keha ja areng; II. Tunded, suhted ja seksuaalsus; III. Viljakus ja laste saamine; IV. Turvaseks; V. Turvalised lähisuhted; VI. Soorollid, meedia ja ühiskond.

GÜMNAASIUM

Ajakohastatud	Kehtiv
1.1. Valdkonnapädevus – isiklik vastutus	1.1.Sotsiaallainete õpetamise eesmärk
Sotsiaallainete pädevusega taotletakse õppija toimetulekut iseendaga, suutlikkust toimida lähikonnas, valmisolekut ja oskust olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik, oskust mõtestada ühiskondlikke suhteid minevikuühiskondades lähtuvalt ajaloolisest kontekstist ja üldinimlikest väärtustest	...kujundada õpilastes sotsiaalvaldkondlik pädevus,... jätkuvalt huvitada oma rahva, kogukonna ja maailma arengust, kujundada oma arvamus ning olla aktiivne ja vastutustundlik kodanik.
Gümnaasiumi lõpuks õpilane: ... 2) tunneb huvi enda arengu vastu , hindab ennast adekvaatselt, analüüsib oma võimalusi, usub endasse ja kavandab oma tulevikku, võtab vastutuse oma tuleviku kujundamise eest, väärtustab loovust ja ettevõtlikkust ning arendab endas neid omadusi ja pädevusi;	5) on omandanud teadmisi ja oskusi sotsiaalselt aktsepteeritud käitumisest ning inimsuhetest, mis aitavad kaasa tõhusale toimimisele erinevates sotsiaalsetes kontekstides, väärtustades neid;
Üldpädevuste kujundamine ning läbivate teemade käsitlemise ja lõimingu korraldamise põhimõtted määratakse kooli õppekava üldosas ja rakendamine täpsustatakse valdkonnakavas.	Lõimingu võimalused on esitatud valdkonnakavas.
1.5. Õppe kavandamine ja korraldamine	1.7. Õppetegevuse kavandamise ja korraldamine
2) arvestatakse didaktika nüüdisaegsete käsitluste ja ainevaldkonnas toimunud arengutega, võetakse arvesse kohalikku eripära, muutusi ühiskonnas ja maailmas ning seostatakse neid omavahel;	9) arendatakse õpilaste teadmisi, oskusi ja hoiakuid, sealjuures on põhirõhk hoiakute kujundamisel;
6) kaasatakse õpilasi õppetegevuste kavandamisse ja juhtimisse, pakutakse võimalusi analüüsida ja mõtestada õppeprotsessi nii enda õppimise ja õpistrateegiate kui ka õpetaja juhitud õppe korraldamise aspektist	8) arvestatakse õpilaste võimeid ja suutlikkust ning kohalikku eripära ja ühiskonnas toimuvaid muutusi;
8) rakendatakse uurivat, probleeme lahendavat ja teaduspõhist õpet, kasutatakse mitmekesiseid ja kombineeritud õppemeetodeid ning aktiivsust, loovust, koostööd ja analüüsi soodustavaid õppetegevusi, laiendatakse õpilaste teadmisi mitmekülgsele, tutvustatakse näiteid valdkonna teadussaavutustest ja aktuaalsetest probleemidest, arendatakse oskusi ja kujundatakse hoiakuid;	7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh: Järgneb loend
10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise, sh ühiskonnaeluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane ja õpilasele tähenduslik ning kujundaks õppija arusaama maailmas toimuvast, suutlikkust siduda kohalikku ja globaalset;	6) laiendatakse õpikeskkonda: muuseum, arhiiv, näitus, raamatukogu, ajaloolis-kultuuriline keskkond, sh muistised, ehitised, omavalitsus- ja riigiasutused, ettevõtted, mittetulundusühingud, kohtud, laborid, erinevate religioonide pühapaigad, lahingupaigad, sõjaväeosad ja teised riigikaitseinstituutsioonid, sh kaitseväge õppeasutused, jne; 10) võimaldatakse siduda õpet koolivälise eluga, et kogu ainekäsitus oleks võimalikult elulähedane.
1.6. Hindamine Selleks rakendatakse nii diagnostilist, kujundavat kui ka kokkuvõtvat hindamist, mida esitatakse nii sõnaliste hinnangute kui ka numbriliste hinnetena. Diagnostilise hindamise käigus selgitatakse välja õpilaste eelteadmiste	1.9. Hindamise alused

ja oskuste tase, ainealased väärarusaamad ja spetsiifilised õpiraskused, et kavandada järgnevat õppimist ja õpetamist.	
Õpilane kaasatakse hindamisprotsessi nii oma töö hindamisel kui ka kaasõpilaste tagasisidestamisel. Õpilasele on õppeprotsessi alguses teada, mida ja millal hinnatakse, milliseid hindamisvahendeid kasutatakse ning millised on hindamise kriteeriumid. Õpilast suunatakse õppeprotsessi käigus oma õppimist ja püstitatud eesmärkide saavutamist analüüsima ja reflekteerima.	Hindamise põhiline ülesanne on toetada õpilase arengut, kujundades positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnangu, kusjuures tähtis on õpilase enda roll hindamises, andes võimalusi enesehindamiseks. Õpitulemuste kontrollimise ning hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase ainealasest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.
1.7. Õppekeskkond Õppimist toetav õppekeskkond kujundatakse viisil, kus luuakse kultuuritundlik , üksteist austav, kaasav, vastastikku hooliv ja toetav, turvaline, kiusamis- ja vägivallavaba õppekeskkond, mis rajaneb usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel ning kus märgatakse ja tunnustatakse õpilase pingutusi ja õpiedu. Aktsepteeritakse erinevate seisukohtade olemasolu, arutletakse nende üle ning hinnatakse neid lähtudes allikatest, tõendusmaterjalist faktidest ning demokraatliku ühiskonna aluspõhimõtetest.	1.8. Füüsiline õpikeskkond

AJALUGU

Suurem vabadus õppe korraldamisel

Mitmeperspektiivsus (sh postkolonialism), tundlike teemade käsitlemine, kultuuritundlik õpetus, relativismist hoidumine

Gümnaasiumi ajaloo õppesisu korraldamise üle otsustatakse kooli õppekavas. Võimalik on korraldada õpe kursuste kaupa või lõimida Eesti- ja üldajaloo ainesisu. Kui Eesti ajalugu õpitakse iseseisvate kursustena, peaks esmalt käsitlema vastavaid üldajaloo teemaplokke, mis annavad avarama konteksti Eesti ajaloole.	Eesti ajaloo kursuste suurte teemaplokkide ees on vastavad üldajaloo teemaplokid. Üldajaloo kursuses õpitud teemasid ja põhimõisteid Eesti ajaloo kursuses eraldi esile ei tooda. Kursuste õppimise järjekord määratakse kooli õppekavas, kuid mõistlik on järgida kronoloogilise järgnevuse põhimõtet, st üldajaloo kursus on esimene, seejärel õpitakse Eesti ajalugu ning siis lähiajalugu
Avatud arutelu käigus tuleks analüüsida klassis esilekerkivaid küsimusi, arvamusi ja seisukohti, sh tundlikke ja vastuolulisi teemasid, mis on põhjustatud oluliste väärtuste ja huvide konfliktist või nende aluseks olevate faktide või väidete vaidlustamisest. Tundlike ja vastuoluliste teemade käsitlemine ajalooõpetuses eeldab erinevate seisukohtade ärakuulamist ja nende üle arutamist; mitmeperspektiivne ajalooõpe lubab käsitada tundlikke ajaloo teemasid laiemas võrdlevas kontekstis ja eri osapoolte seisukohast või rollist lähtudes. Ajaloosündmuste mitmetahulise käsitlemise kaudu on võimalik vältida mineviku vastasseisude ülekannet praegustele grüpiidentiteetidele.	

Ajalooõpetus arvestab õpilaste kultuurilise taustaga, suhestades õppeprotsessi õpilaste ajalookultuuriga. Kultuuritundlik ajalooõpetus tähendab ajalooteemade mitmeperspektiivset käsitlemist ja erinevate ajalookogemuste arvestamist, kuid samas tuleb vältida relativismi, st kõigi vaatenurkade võrdselt asjakohaseks tunnistamist. Erinevate vaatenurkade võrdlemisel saab toetuda üldhumanistlikele väärtustele ja ajalooteaduslikele põhimõtetele (tõendipõhisus, allikakriitilisus jms).	
--	--

ÜHISKONNAÕPETUS

Üleilmastumine ja jätkusuutlik areng
Kommunikatsioon, infopädevus
Ettevõtlikkus ja finantskirjaoskus

INIMESEÕPETUS

Perekond ühiskonnas, Suhted ja vastutus perekonnas, Tervis ja turvalisus

Gümnaasiumi inimeseõpetuse kursus keskendub paarisuhtele, perekonnaga seotud teemadele ning vanemlusele. Õpitakse, kuidas luua ja hoida toetavaid inimsuhteid. Oluline rõhk on perekonna väärtustamisel, enda rolli teadvustamisel suhetes ja tulevase lapsevanemana. Kujundatakse valmisolekut võtta vastutus oma suhete eest. Kursuse jooksul analüüsitakse ühiskonna mõju perekonnavalule.